

12. marts 2019

Sagsnr.
2019-0042509

Dokumentnr.
2019-0042509-3

Sagsbehandler
Maja Lund Rasmussen

Obligatoriske sprogprøver på skoler med 30% (eller flere) børn fra udsatte boligområder

På baggrund af en bred politisk aftale om at modvirke parallelsamfund, vedtog Folketinget 14. marts 2019 en ændring af folkeskoleloven, loven om friskoler og private grundskoler¹. Med lovændringen fastsættes nye regler om sprogtestning af elever på skoler, hvis samlede andel børn fra udsatte boligområder udgør 30% eller mere. Eleverne skal være bosat i et udsat boligområde, der er eller har været på regeringens ghettoliste indenfor de seneste tre år.

Loven træder i kraft, når Undervisningsministeren efter folketingsvalget fastsætter tidspunktet for ikrafttræden. Det forventes dog, at loven vil gælde fra det kommende skoleår.

Nedenfor følger en beskrivelse af indholdet i lovgivningen, lovgivningens betydning i et Københavnerperspektiv samt en beskrivelse af Tingbjerg Skoles foreløbige erfaringer med gennemførelse af obligatoriske sprogprøver.

Obligatoriske sprogprøver – test af børn i 0. klasse

Lovændringen fastslår, at der gennemføres tre sprogprøver i løbet af børnenes første skoleår. Den første skal finde sted i forbindelse med undervisningens begyndelse i 0. klasse, den anden gennemføres i februar, og den tredje gennemføres umiddelbart inden skoleårets afslutning.

Hvis en elev består en af de to første sprogprøver, skal han eller hun ikke deltage i yderligere og kan starte i 1. klasse, når næste skoleår begynder. Elever, der ikke består, skal imidlertid deltage i sprogstimuleringsforløb på skolen frem mod næste sprogprøve.

Hvis den tredje sprogprøve heller ikke består, skal eleven ifølge loven tilbydes en frivillig fjerde sprogprøve. Denne kan – hvis den består – sikre, at eleven kan fortsætte til 1. klasse. Som forberedelse til den

¹ Loven finder også anvendelse på folkeskoler med specialklasserækker og på specialskoler. Undervisningsministeriet har afvist, at der vil komme nogen form for dispensationsmuligheder og har oplyst, at der vil blive udstukket retningslinjer for form og indhold.

Fagligt Indhold og Kvalitet

Gyldenløvesgade 15
1600 København V

EAN nummer
5798009371201

fjerde prøve skal eleven tilbydes deltagelse i frivillig undervisning i sommerferien imod betaling².

Elever, der ikke består en sprogprøve inden næste skoleårs begyndelse, vil ifølge lovændringen skulle gå 0. klasse om. Påbegyndelse af 1. klasse kan imidlertid kun udsættes én gang pr. elev, hvorfor elever der ikke består en obligatorisk sprogprøve efter at have gået 0. klasse om, vil skulle fortsætte til 1. klasse. Barnet kan i et sådan tilfælde blive tilbudt supplerende danskundervisning eller undervisning i Dansk som Andetsprog (DSA).

Loven giver i helt særlige tilfælde skolelederen mulighed for at beslutte, at en elev skal kunne fortsætte til 1. klasse, selvom eleven ikke har bestået en sprogprøve. Dette hvis elevens faglige niveau vurderes tilstrækkeligt.

Obligatoriske sprogprøver - test af børn i 1-9 klasse

Elever i 1-9-klasse, der modtager DSA-undervisning, kan også blive omfattet af lovændringen, såfremt de går på en skole, hvis andel af elever fra udsatte boligområder udgør 30% eller mere.

Det fremgår af loven, at undervisningsministeren kan fastsætte regler om obligatoriske sprogprøver som forudsætning for, at elever kan ophøre med at modtage DSA-undervisning. Består en elev ikke prøven, skal eleven undervises på det pågældende klassetrin i endnu et skoleår.

De nærmere regler vedrørende obligatoriske sprogprøver for elever, der modtager DSA-undervisning, forventes fastsat af Undervisningsministeriet inden næste skoleår. Det forventes dog, at det bliver op til den enkelte skoleleder at vurdere, hvornår en elev ikke længere har brug for DSA-undervisning, og hvornår en sprogprøve af eleven derfor skal gennemføres.

Hvilke skoler bliver berørt i København?

I København er det jf. nedenstående tabel udelukkende Tingbjerg Skole, som bliver berørt af den nye lovgivning om obligatoriske sprogprøver.

² Deltagerbetaling udgør 500 kr. pr. påbegyndt uge og er fastsat i 2018-niveau og reguleres fra og med den 1. januar 2019 en gang årligt med satsreguleringsprocenten, jf. lov om en satsreguleringsprocent.

Tabel 1

Skole	Antal elever på skolen	Antal elever på skolen bosat i udsat område	Andel elever på skolen bosat i udsat område
Tingbjerg Skole	502	458	91%
Nørre Fælled Skole	440	119	27%
Frederiksgård Skole	148	31	21%
Rådmandsgades Skole	672	140	21%
Heerup Skole (Skolen i Ryparken)	86	16	19%
Holbergskolen	590	103	17%
Husum Skole	682	109	16%
Peder Lykke Skolen	695	102	15%

Tingbjerg Skole er den skole i København med den største andel børn fra udsatte boligområder, og i og med at procentdelen er så høj, forventer forvaltningen, at skolen vil skulle gennemføre sprogprøver i flere år frem.

I takt med udviklingen af Tingbjerg som byområde, er det imidlertid også forventningen, at området indenfor en årrække vil komme af regeringens ghettoliste. Dette vil også få betydning for skolens elevsammensætning, hvilket kan medvirke til, at skolen på sigt ikke længere vil være omfattet af lovgivningen om obligatoriske sprogprøver.

Nørre Fælled Skole er på nuværende tidspunkt ikke omfattet af den nye lovgivning, idet andelen af børn fra udsatte områder ligger under 30%. Forvaltningen følger skoleindskrivningen og indskrivningen i KKFO, ligesom der løbende holdes øje med skoledistriktets fremadrettede kapacitetsbehov og sammensætning.

Foreløbige erfaringer – Tingbjerg skole

Tingbjerg Skole er i indeværende skoleår en del af en forsøgsordning, hvor rammer for obligatoriske sprogprøver samt materialet hertil prøves af. Skolen afprøver udelukkende metoder og materiale for 0. klasse.

Skolens ledelse giver udtryk for, at de er glade for det systematiske arbejde med børnenes sprog, metoderne og materialet, der følger med. De vurderer, at det har en positiv effekt på børnenes sproglige kompetencer og giver også udtryk for, at materialet hjælper dem i samarbejdet med børnenes forældre. Det vurderes imidlertid, at der mangler sammenhæng mellem sprogprøverne i 0. klasse og de

sprogvurderinger, som foretages før et barn begynder i skolen³. Derfor er der også indledt en dialog mellem forvaltning, skole og institutioner med henblik på at fremme samarbejdet om sprogarbejdet og skabe den bedst mulige sammenhæng for børnene i forhold til udvikling af deres sproglige kompetencer.

Skolen har nu foretaget alle tre sprogprøver i forsøgsordningen. Resultaterne fra den tredje sprogprøve, der blev gennemført i maj (uge 18-22), kendes endnu ikke, men ved de første to var resultaterne ifølge skolen næsten identiske. Anden sprogprøve blev gennemført i februar-marts (uge 8-10), og her blev ca. 20 elever ud af 70 vurderet ”ikke sprogparate”⁴. Dykker man ned i de delprøver, som knytter sig til hver sprogprøve, ses imidlertid en lille fremgang.

Skolen oplyser, at de i forsøgsperioden ikke skal tilbyde sommerferieforløb og en eventuel fjerde sprogprøve for elever, der ikke har bestået den tredje prøve.

87% af Tingbjerg Skoles 0. klasseelever er tosprogede, og deres samlede socioøkonomiske baggrund er meget svag (-1,2 ESCS)⁵. Den socioøkonomiske baggrund opgøres på baggrund af forældrenes uddannelsesniveau, indtægt og tilknytning til arbejdsmarkedet. De nuværende elevers institutionshistorik er ikke opgjort, men en opgørelse af sidste skoleårs 0. klasseelever viser, at 56 ud af i alt 73 elever kom fra københavnske institutioner – primært fra Brønshøj Vanløses Klynge A i Tingbjerg. 1 barn kom fra en institution i Gladsaxe Kommune, mens der mangler oplysninger om yderligere 16 børn. Dette kan skyldes, at disse børn ikke har gået i institution før skolestart.

Tidlig indsats og fokus på sprog

I dag har cirka 16% af de københavnske børn sproglige udfordringer, når de starter i 0. klasse, og med BUU-strategien er der sat et mål om, at dette tal skal reduceres til 11%. Det er samtidig ambitionen, at alle 1-2-årige børn skal i dagtilbud, og at alle dagtilbud skal være høj kvalitetsdagtilbud.

³ I børnehaven er der tale om en individuel sprogvurdering, mens prøverne i 0. klasse i dag udføres igennem sproglege, hvor alle elever er involveret samtidig. Der er således tale om meget forskellige måder at teste børnenes sprog.

⁴ Der er en lille usikkerhed i resultaterne, idet nogle elever har været fraværende og dermed ikke har gennemført alle delprøver undervejs. Derfor kan et præcist tal ikke oplyses.

⁵ Et gennemsnit på 0 betyder, at børnegruppens socioøkonomi svarer til gennemsnittet for alle københavnske borgere mellem 0-24 år. Et negativt tal er udtryk for, at børnegruppens hjemmebaggrund er svagere end gennemsnittet, mens et positivt tal er udtryk for det modsatte (langt de fleste skoler ligger mellem -1 og +1).

At der bliver færre børn med sproglige vanskeligheder er ligeledes et mål i Politik for Udsatte Byområder. Endelig indgår arbejdet med sprog også i Småbørnsløftet, igennem hvilket Københavns Kommune har forpligtet sig til at arbejde for at sikre, at alle børn får en god start på livet og de nødvendige forudsætninger for at klare sig godt.

I Børne- og Ungdomsforvaltningen arbejdes der systematisk med at vurdere og udvikle børns sproglige kompetencer. Alle 3-6-årige børn, som det pædagogiske personale formoder har behov for en sprogunderstøttende indsats, skal gennemgå en sprogvurdering. Herefter bliver der tilrettelagt en målrettet pædagogisk indsats, som tilgodeser børn med behov for en sprogunderstøttende indsats.

Tosprogede børn, der ikke er indmeldt i dagtilbud, skal ligeledes sprogvurderes, og hvis vurderingen af barnet viser, at barnet har behov, skal det indskrives i en 30-timersplads i en børnehave, hvor personalet vil sikre, at barnets sprog stimuleres.

For at sikre at personalet i dagtilbuddene er klædt på til opgaven, er der i alle institutioner en sprogansvarlig pædagog. Institutionerne kan også få vejledning og sparring til opgaven af forvaltningens sprogvejledere, støttepædagoger og tale/hørepedagoger, så det sikres, at børn, der har sproglige udfordringer, får en målrettet sprogindsats.

Den opøgende indsats overfor børn, som ikke er indskrevet i dagtilbud, er styrket gennem de seneste år, og sundhedsplejerne er blevet rustet med materiale, der kan være forældre til hjælp i arbejdet med deres børns sprog.

Videre proces

Forvaltningen planlægger at give en samlet status på Tingbjerg Skoles erfaringer og resultater på BUU-mødet i september. I samme notat gives også en status på andelen af elever fra udsatte områder på andre skoler – herunder om flere skoler er blevet omfattet af lovgivningen.

Det forlyder, at en del ændringer er undervejs i forhold til de obligatoriske sprogrøver, hvorfor de fra næste skoleår ikke nødvendigvis vil skulle gennemføres på samme måde som under forsøgsordningen i indeværende skoleår. Forvaltningen er i dialog med ministeriet, som har oplyst, at en ny bekendtgørelse sendes i høring, når en ny minister er udpeget. Ministeriet har desuden oplyst, at vejledninger og materiale formentlig først bliver tilgængeligt for skolerne pr. 1. august.

Forvaltningen afventer et endeligt svar på, hvornår skolernes andel af børn fra udsatte områder skal opgøres. Ministeriet har dog oplyst, at det bliver én gang om året. Skulle det derfor ske, at en skoles samlede andel stiger til 30% eller mere i løbet af et skoleår, vil det ikke betyde, at skolen omfattes af lovgivningen om obligatoriske sprogrøver.

Alle nye oplysninger om de obligatoriske sprogprøver vil fremgå af notatet i september.